

Рішення Комітету з питань етики
про зупинення розгляду звернень та скарг
про порушення академічної доброчесності
в дисертаціях О. Лісового, С. Бабака, І. Жукової
від 26 червня 2023 року № 25 (38)

На розгляді Комітету з питань етики (далі – Комітет) знаходяться скарги щодо порушення академічної доброчесності в дисертаційних роботах:

- О. Лісового (повідомлення О. Лісового прийнято до розгляду рішенням Комітету № 7 (20) від 06 квітня 2023 року, скарга О. Смірнова прийнята до розгляду рішенням Комітету № 17 (30) від 26 травня 2023 року);

- С. Бабака (повідомлення С. Бабака прийнято до розгляду рішенням Комітету № 8 (21) від 06 квітня 2023 року);

- І. Жукової (скарга О. Смірнова прийнята до розгляду рішенням Комітету № 21 (34) від 05 червня 2023 року).

Комітетом встановлено, що наказами Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) № 635, 636 «Про рішення щодо добровільної відмови від наукового ступеня» від 29.05.2023 скасовані рішення спеціалізованих вчених рад про присудження наукового ступеня кандидата наук О. Лісовому, доктора наук С. Бабаку та визнано відповідні дипломи про присудження наукових ступенів недійсними.

Комітетом також встановлено, що пунктом 2 Наказу МОН від 07.04.2022 № 320 «Про рішення з питань присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань та внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 1 лютого 2022 року № 89» скасоване рішення спеціалізованої вченої ради про присудження І. Жуковій наукового ступеня доктора наук у зв'язку з порушенням вимог пунктів 9, 10 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567.

Згідно із частиною сьомою статті 28-1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі

встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржено відповідно до законодавства.

Відповідно до пункту 38 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук (далі – Порядок) особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

За змістом пункту 39 Порядку присудження для розгляду питання про позбавлення наукового ступеня Національне агентство подає до МОН звернення про позбавлення відповідного ступеня.

При цьому, постановою Кабінету Міністрів України № 502 від 19.05.2023 Порядок присудження доповнено новим пунктом 50, згідно із яким особа, яка має науковий ступінь, може добровільно відмовитися від відповідного наукового ступеня, подавши до МОН заяву в довільній формі, засвідчену нотаріально. Протягом десяти робочих днів з дня надходження заяви МОН скасовує рішення відповідної ради та визнає диплом недійсним, про що видається наказ, який розміщується на офіційному веб-сайті МОН.

Відтак, видання відповідного наказу МОН, яким скасовано рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та визнано диплом про присудження ступеня недійсним, унеможливорює звернення Національного агентства про позбавлення наукового ступеня, оскільки рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня скасовано, а диплом про присудження наукового ступеня вже визнано недійсним.

Водночас, згідно частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту» (в редакції Закону № 3062-ІХ від 02.05.2023) передбачено, що у складі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюються Комітет з питань етики, Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих

вчених рад, а також інші комітети, що формуються з числа членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для попереднього розгляду питань, що належать до його компетенції.

Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Таким чином, комітети (зокрема, й Комітет з питань етики) утворюються саме для попереднього розгляду питань, що належать до компетенції Національного агентства.

Оскільки, у зв'язку із виданням наказу МОН, яким скасовано рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня або скасовано рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та визнано диплом про присудження ступеня недійсним, Національне агентство позбавлене повноваження подати звернення до МОН щодо позбавлення наукового ступеня, Комітет унеможливлений у розгляді питання, щодо якого в Національного агентства припинені повноваження.

Разом з цим, згідно із підпунктом другим абзацу другого пункту 23 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затверджений рішенням Національного агентства від 21 червня 2022 року, яким, зокрема, визначено процедуру розгляду Комітетом з питань етики скарг/повідомлень щодо наявності у дисертаціях на здобуття ступеня доктора (кандидата) наук, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, встановлено, що за наслідками розгляду справи Комітет на закритій частині засіданні приймає рішення про внесення на розгляд Національного агентства подання про виявлення/не виявлення в дисертації, за результатами захисту якої було присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації

Оскільки, у зв'язку із виданням наказу МОН, яким скасовано рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня або скасовано рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та визнано диплом про присудження ступеня недійсним, дисертація, не може вважатися такою, що за результатами її захисту присуджено науковий ступінь, а відтак, відсутня суттєва її ознака, закріплена пунктом 23 Порядку, Комітет з питань етики унеможливлений в прийнятті будь-якого рішення.

На підставі наведеного, Голова Комітету звернувся до Голови Національного агентства з клопотанням про надання профільними інституціями юридичного роз'яснення наслідків відмови О. Лісового та С. Бабака від наукових ступенів та скасування рішення щодо присудження наукового ступеня І. Жуковій.

Доповідачі по наведеним зверненням і скаргам проінформували Комітет про призупинення їх розгляду до отримання юридичного роз'яснення від профільних інституцій.

На адресу Національного агентства надійшли висновки Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН, Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН, Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (додаються), які були вивчені членами Комітету та прийняті до уваги на етапі формування рішення щодо подальшого розгляду наведених звернень і скарг.

На основі викладеного вище Комітет з питань етики ухвалив:

1. Зупинити розгляд звернень та скарг про порушення академічної доброчесності в дисертаціях О. Лісового, С. Бабака, І. Жукової.
2. Доручити Секретаріату Національного агентства проінформувати О. Лісового, С. Бабака, О. Смірнова та І. Жукову про рішення Комітету.

Голова Комітету з питань етики

Артем АРТЮХОВ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 08:29:11 27.06.2023

Назва файлу з підписом: Рішення про зупинення розгляду скарг.pdf.p7s

Розмір файлу з підписом: 145.7 КБ

Назва файлу без підпису: Рішення про зупинення розгляду скарг.pdf

Розмір файлу без підпису: 126.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: АРТЮХОВ АРТЕМ ЄВГЕНОВИЧ

П.І.Б.: АРТЮХОВ АРТЕМ ЄВГЕНОВИЧ

РНОКПП: 3058606252

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 06:58:21 27.06.2023

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000699BDF00D2A2BE03

Тип носія особистого ключа: Незахищений

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований